

Bildande av naturreservatet Fästan i Kristianstad kommun

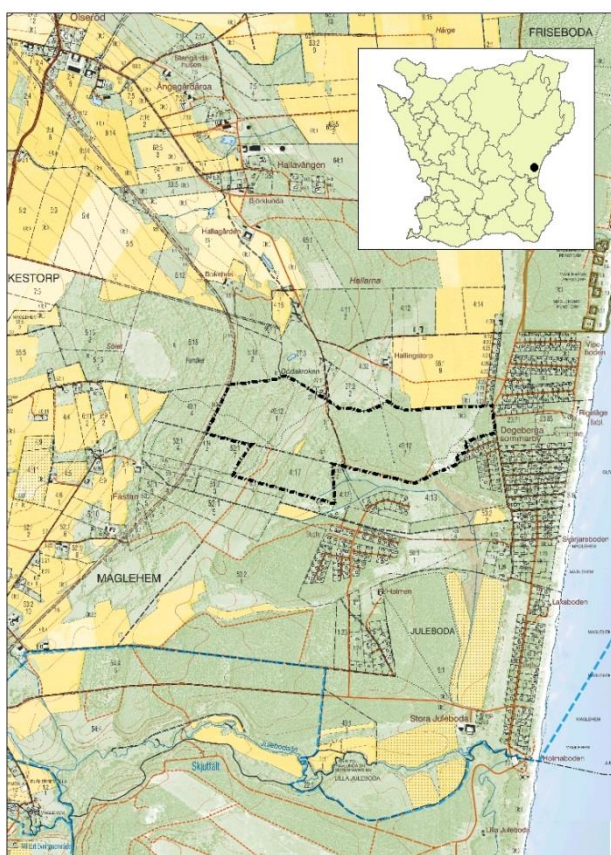
Länsstyrelsens förslag till beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 4.

Naturreservatet är markerat med svartstreckad linje.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Fästan
Kommun	Kristianstad
DOS-ID	1013398
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Se bilaga 3
Markägarkategori	Privat
Läge	ca 1,5 km nordöst om Maglehems by
Kartblad	Ekonomiska kartor: 2D6j
Koordinat centralpunkt	x: 448557 y: 6181944 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	Skånes sediment och horstområde
Inskrivna nyttjanderätter	Bilaga 3
Gemensamhets- anläggningar	Bilaga 3
Areal	ca 50 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets ädellövskog och betesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Karaktären av mosaikartade betesmarker med varierad öppenhet ska bibehållas och i förekommande fall restaureras.

Syftet uppnås genom att:

- fortsatt och utökad beteshävd med nötkreatur i första hand,
- bevara och utveckla bryn och buskage på de öppna markerna,
- restaurering av ohävdade betesmarker,
- återskapa sandblottor,
- eventuell naturvårdsbränning på gräsmark i restaureringssyfte,
- skogen sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt skapa naturskogar med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- lövskogen betas där så är lämpligt,
- tall- och granskog avverkas och omförs till betesmark,
- bevara områdets hydrologi,

- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter som är knutna till livsmiljöer som ingår i EU:s habitatdirektiv,
- angoringsplatser med information om naturreservatet samt stängselövergångar anordnas.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka levande eller döda träd och buskar eller bortföra ved,
2. vidta åtgärd som förändrar områdets topografi eller landskapets allmänna karaktär, ytförhållanden eller hydrologi såsom att bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, dika, tippa, plöja, markbearbeta, fylla ut eller dika,
3. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn eller vindkraftverk,
4. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledning,ar,
5. använda kemiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
6. avmaska betesdjur på betesmarker eller släppa avmaskade betesdjur på bete tidigare än 14 dagar efter avmaskning samt att använda långtidsverkande preparat,
7. hålla djur på bete under tiden 1 december – 31 mars,
8. hålla får på bete,
9. så eller plantera växter eller att sätta ut djur,
10. utfodra vilt eller anlägga vilthägn.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,

2. naturvårdsåtgärder för att utveckla träd- och buskskiktet i skogen såsom luckhuggning, ringbarkning, skapande av högstubbar, röjning och avverkning av gran i enlighet med kartbilaga 2,
3. skötsel och restaurering av betesmark innefattande betesdrift, betesputsning, uppsättande och underhåll av stängsel, naturvårdsbränning, skapande och underhåll av sandblottor samt röjning och avverkning av träd och buskar i enlighet med kartbilaga 2,
4. skötsel av gräsmark innefattande naturvårdsbränning, slåtter, skapande och underhåll av sandblottor samt röjning och avverkning av träd och buskar i enlighet med kartbilaga 2,
5. plantering eller sådd av inhemska arter som är knutna till biotoperna i området,
6. omföring av tall- och granhyggen till betesmark i enlighet med kartbilaga 2,
7. anläggande av våtmark för hotade groddjur i enlighet med kartbilaga 2,
8. bekämpning av för området främmande, invasiva arter,
9. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet i enlighet med kartbilaga 2,
10. miljöövervakning och inventeringar av djur-, svamp- och växtlivet samt uppföljning av områdets bevarandemål och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bortföra ved eller skada träd, buskar och död ved,
2. uppföra någon form av anläggning eller ställa upp för naturreservatet främmande föremål,
3. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten eller stenmurar och andra kulturlämningar,
4. medföra okopplad hund under perioden 1 mars – 30 november,
5. Samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar med undantag av enstaka beläggsexemplar.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd:

6. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod¹ med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för naturreservatets tillsyn, vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-10,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slåtter av vägslänter eller rensning av vägtrummor. Vid utförande av större åtgärder som inte är driftåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen inför arbetet. Vid akuta åtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts,
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken, drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- eller teledistributör. Inför utförande av arbete ska samråd ske med Länsstyrelsen. Vid akuta underhållsåtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar,
- utnyttjande av vid beslutet gällande servitut, se bilaga 3. Inför utnyttjande av servitutet ska skriftligt samråd ske med reservatsförvaltaren,
- anläggning av mindre våtmarker för hotade groddjur efter skriftligt samråd med reservatsförvaltaren och i enlighet med kartbilaga 2.

¹ Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sållning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

Från reservatsföreskrifterna gäller följande undantag;

A1 och A2 vad gäller bortförsel av ved samt upplag i samband med avverkning av tall- och granbestånd enligt kartbilaga 2. Undantaget gäller fram till och med utgången av år 2017.

A1 beträffande avverkning och bortförsel av igenväxningsvegetation på betesmarker samt vid röjning av siktgator för jakt efter förvaltarens skriftliga godkännande.

A3 och C2 gäller ej för mobila jakttorn.

A5 undantag gäller för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning.

A6 gäller ej vid behandling av parasitangrepp som konstateras under pågående betessäsong om korttidsverkande preparat används.

A8 gäller ej hållande av får i restaureringssyfte under enstaka betessäsonger efter samråd med reservatsförvaltaren.

A10 undantag gäller för åtling, t ex med foderautomat.

C4 gäller ej i samband med jakt.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter, fattade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- fridlysningsbestämmelserna som säger att alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13–18 §§),

- 11 kap 9a § miljöbalken med krav på anmälan till Länsstyrelsen vid åtgärder i vatten. Detta kan t.ex. vara grävning, fyllning eller dämning eller utförande av anläggningar i ett vattenområde som t.ex. bryggor och trummor,
- 2 kap kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd för fornlämningar,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området är beläget nordöst om Maglehem och utgörs av ett variationsrikt landskap med bokskog, alsumpskog, blandlövskog samt betesmarker vilka legat ohävdade i flera decennier. Det finns även partier med planterad tall- och granskog på före detta betesmark. Fuktighetsförhållandena är varierande med allt från mycket torr sandig mark till fuktiga sumplövskogar. Det finns även några mindre bäckar som rinner genom skogspartierna i centrala delen av området. Den västra delen av området utgörs av en till största delen bokskogsklädd sluttning och är en del av Linderödsåsens sydostliga del. Övriga delar utgörs bl a av igenväxande gräsmarker och skogsområden med tall- och lövblandskog av olika slag.

Berggrunden utgörs till största delen av kvarts-fältspatrik sedimentär bergart (sandsten, gråvacka m.m) men längst i väster består den av kvarts-fältspatrik omvandlad bergart (gnejs, granitisk gnejs m.m.). Jordarten domineras av postglacial sand i den östra och mellersta delen medan den västra delen utgörs av sandig morän. Det finns även inslag med kärrtorv och urberg på några mindre partier.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Skånska rekognosceringskartan från 1812–20 visar att områdets västra delar utgjordes av lövskog, troligen bok, och att den centrala delen av området bestod av ett fuktstråk med lövinslag. Övriga delar bestod av öppen mark men det framgår inte om det var åker- eller betesmark men sannolikt har det brukats som både åker och betesmark om vart annat. På gamla ekonomiska kartan från 1926–34, även kallad Häradskartan, är markerna utmärkt som lövskog, betesmark och åkermark. Ett litet område i nordöstra delen är markerad som barrskog. Betesmarkerna i området har inte betats sedan mitten av 1980-talet vilket har lett till en kraftig igenväxning. Tidigare öppna betade områden har även planterats med tall- och granskog på 1950-talet. Delar av området har således en lång kontinuitet som betesmark vilket också syns i fältskiktet som hyser flera hävdgynnade arter. Genom

det äldre kartmaterialet kan man även belägga att området har en lång kontinuitet med bokskog.

Enligt Riksantikvarieämbetets fornsök finns det fornlämningar inom området som visar på att markerna brukats under en mycket lång tid. Den västra delen anges som fossil åkermark med röjningsrösen, åkerhak och terrasser och i östra delen en boplatz utan synlig anläggning från stenålder/bronsålder/järnålder.

Biologiska bevarandevärden

Fästan är tillsammans med övriga marker runt Maglehemstrakten väldokumenterade vad gäller artgruppen dagfjärilar. Vid en inventering som utfördes mellan åren 2001–2010 visade det sig att området runt Maglehem, tillsammans med två andra områden i Skåne, utgör en "hotspot" för dagfjärilar. I dessa områden observerades mer än 50 olika arter av dagfjärilar. Områdets karaktär med en mosaik av olika biotoper med allt ifrån öppna till buskrika gräsmarker med ett artrikt fåltskikt, skogsmarker av olika slag samt en variation i fuktighetsförhållanden med allt från torra till blöta marker skapar förutsättning för detta. Te x förekommer den hotade och fridlysta arten svartfläckig blåvinge (NT) som är beroende av backtimjan för sin överlevnad. I området, inklusive de marker som ligger söder om detta område, har det påträffats 26 rödlistade fjärilsarter, både arter som förekommer på de öppna betesmarkerna och arter som förekommer i ädellövskogen. Skalbaggsfaunan är inte undersökt i området men kan sannolikt rymma arter som är knutna till de sandiga markerna. Det finns flera hotade arter noterade i och strax utanför området som är knutna till sandiga marker, bl a sandödlan (VU), myrlejon (larv av myrlejonsländor), fransig stjälröksvamp (EN), liten jordstjärna (VU) och den mycket ovanliga dyngbaggen månhornsbagge (VU).

I gräsmarkernas fåltskikt finner man hävdgynnade arter såsom stor sandlilja (EN), jungfrulin, trift, borsttåtel, gullviva, brudbröd och hedblomster.

Delar av bokskogen har ett fint lundartat fåltskikt med arter som blåsippa, skogsbingel, ramslök, sårläka, Sankt Pers nycklar och trolldruva. Det förekommer partier med äldre bokskog med grova bokar och enstaka äldre ekar i brynzonen men överlag är skogen förhållandevis ung. Det finns även inslag med kärrpartier med äldre al med sockelbildning.

Området ligger i en trakt med flera naturreservat (naturreservaten Drakamöllan, Møllegården, Kumlan, Björshus, Lillehem samt Friseboda) som hyser höga biologiska värden och ett flertal hotade arter. Många av dessa arter är kopplade till betesmarker och torra sandiga miljöer. Fästan är ett viktigt område för att länka samman dessa områden och kan fungera som en spridningslänk mellan de i väster liggande områdena och Frisebodaområdet i öster.

Friluftsliv och tillgänglighet

Områdets närhet till Magleheims tätort och Degeberga sommarby gör det till ett intressant strövområde. Området gränsar även till den gamla banvallen mellan Degeberga och Brösarp som idag utgörs av ett promenad- och cykelstråk. Det finns redan idag flera stigar genom området som används flitigt av besökare men en del av dem håller på att växa igen. Besökare når lättast området från östra delen vid Degeberga sommarby där en parkeringsplats kommer att anläggas, men även från banvallen via en väl upptrampad stig genom bokskogen som leder ner till de öppna markerna.

Skälen för beslutet

Områdets mosaikartade struktur med allt från helt öppna till buskrika betesmarker och olika skogliga miljöer samt varierade fuktighetsförhållanden skapar förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Naturreservatet utgör tillsammans med närbelägna naturreservat ett viktigt område för arter som är knutna till sandiga betesmarker och är en viktig länk mellan dessa områdena. Området runt Maglehem har av entomologer pekats ut som ett särskilt artrikt område vad gäller dagfjärilar, totalt har 26 rödlistade fjärilsarter noterats, och det är därför viktigt att bibehålla rätt livsmiljöer för dessa, dvs hävdade buskrika betesmarker.

Ädellövskogen ingår i trakten Linderödsåsens nordsluttning som utgör en värdefull trakt för ädellövskogar och utgörs av bokskog av ängstyp med ett delvis rikt fältskikt av lundkaraktär.

Gräsmarkerna som delvis är kraftigt igenväxta hyser ett värdefullt fältskikt med flera hävdgynnade arter. Det välutvecklade buskskiktet skapar förutsättningar för ett rikt insekts- och fågelliv. Det finns även en potential att utveckla områdets värde för groddjur i östra delen genom anläggning av mindre våtmarker. I närbelägna områden finns det t ex lövgroda, strandpadda och långbensgroda.

Området är också betydelsefullt som ett rekreations- och friluftsområde med sitt tätortsnära läge.

För att naturvärdena ska bestå och utvecklas är det viktigt att den ohävdade och kraftigt igenväxta betesmarken restaureras och att bete återinförs samt att tallskog på sandig mark omförs till betesmark. Restaureringen måste ske varsamt så att områdets betydelse för fjärilar inte påverkas negativt. För att utveckla och bibehålla värdena i bokskogen är det viktigt att den inte sköts rationellt som en produktions-skog. För att öka mängden död ved samt för att skapa flerskiktad skog med stort innehåll av grova gamla träd kan olika naturvårdsåtgärder bli aktuella i kombination

med fri utveckling. Områdets betydelse för groddjur kan förbättras genom att våtmarker anläggs.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttrande och synpunkter (bilaga 5) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området och att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översikts- och detaljplaner.

Ärendets handläggning

Entomologer har i olika sammanhang påtalat områdets betydelse för fjärilsfaunan och problemen med den tilltagande igenväxningen av betesmarkerna. Arbete med att skydda området påbörjades 2012 och innefattade då ett större område med angränsade marker söderut. Markägare informerades och besök i fält genomfördes. På grund av länsstyrelsens omprioriteringar i arbetet med att bilda naturreservat i Skåne län avstannade arbetet men återupptogs våren 2016 efter att markägaren på fastigheten Maglehem 49:12 och 4:17 tog kontakt med Länsstyrelsen. Överenskommelse om inträngsersättning har tecknats med fastighetsägaren till Maglehem 49:12 och 4:17. Ärendet har remitterats och inkomna yttrande har till stor del beaktats, se vidare bilaga 5. Det pågår en diskussion med berörda markägare söderut om en eventuell utökning av naturreservatet.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet innebär vissa begränsningar i allemansrätten men att de inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. En skötselplan finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av landshövding Anneli Hulthén. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, senior advicer naturskydd Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Kristina Westlin, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Gunilla Davidsson Lundh, föredragande.

Detta Beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

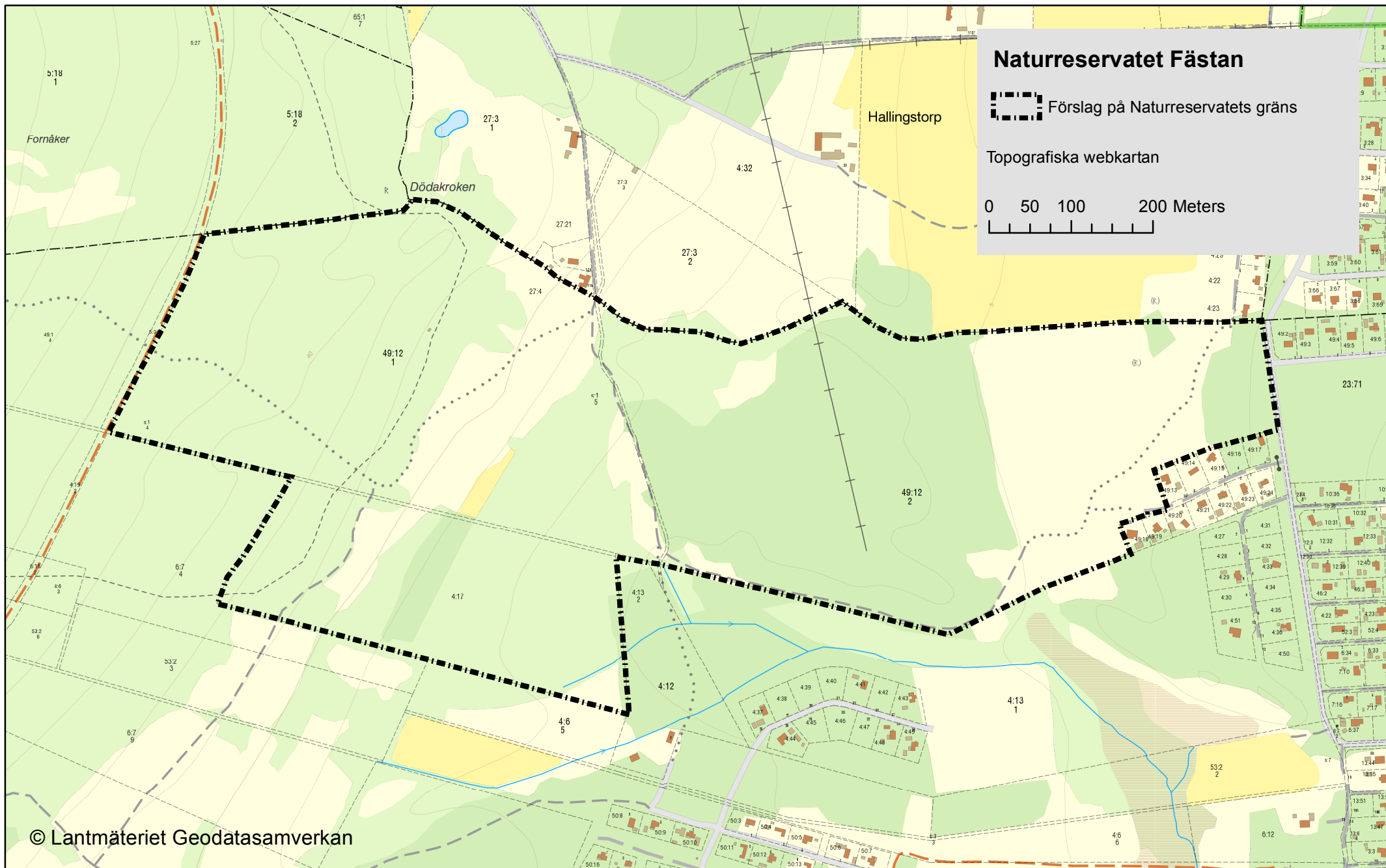
Anneli Hulthén

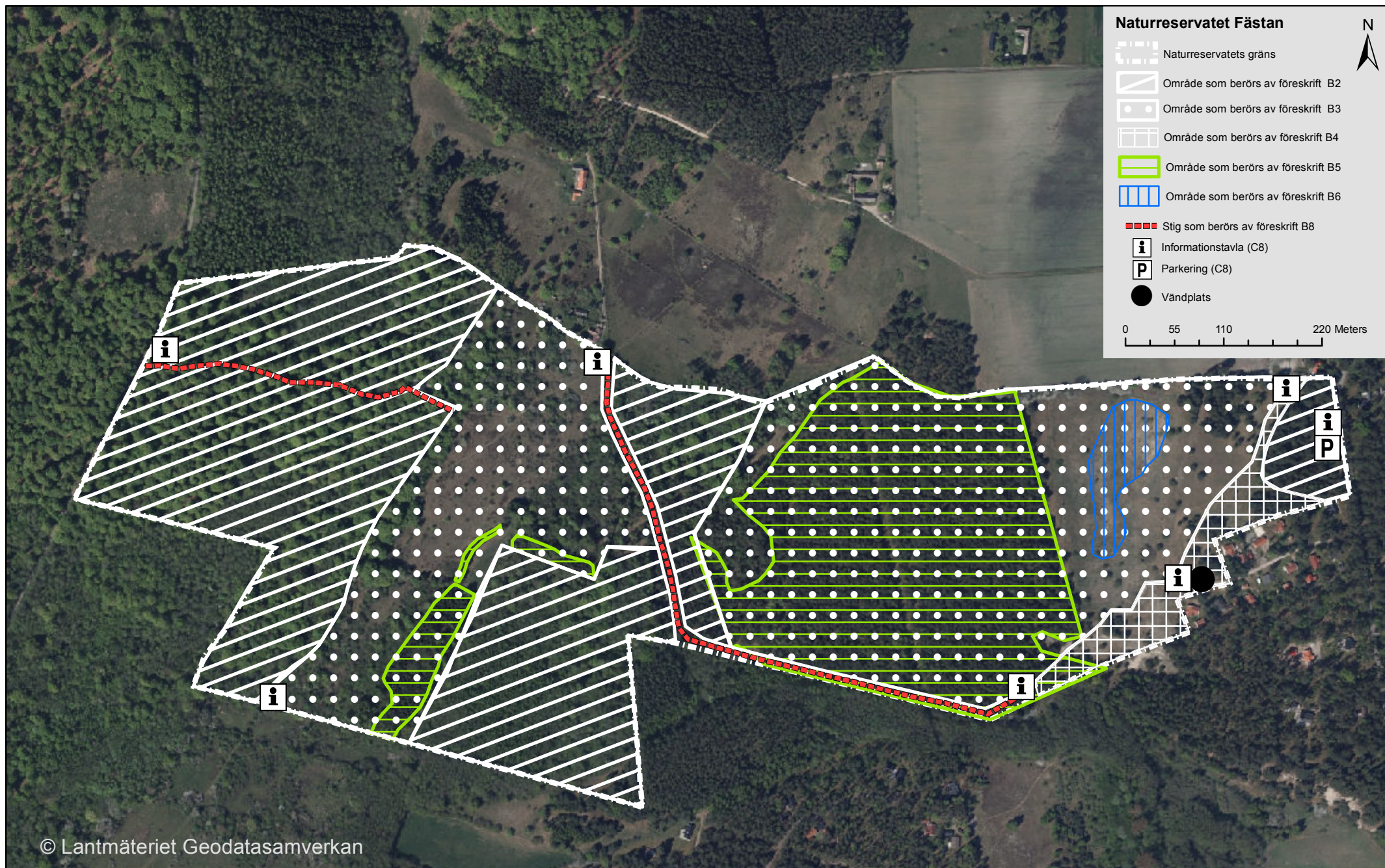
Gunilla Davidsson Lundh

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med hänvisning till föreskrifter
3. Förteckning över fastigheter, marksamfälligheter och rättigheter
4. Förslag till skötselplan
5. Sammanställning av inkomna yttrande
6. Hur man överklagar
7. Sändlista

Sammanställning av remissyttranden samt Länsstyrelsens bemötande angående förslag till naturreservatet Fästan i Kristianstad kommun

Följande myndigheter har fått förslaget för yttrande men har inte lämnat in något yttrande:
Kristianstad kommun, Riksantikvarieämbetet samt Jordbruksverket.

Trafikverket: förslaget berör inga statliga vägar och har därmed inget att erinra mot förslaget.

Försvarsmakten: Påtalar att området utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken och meddelar att syftet samt övriga delar förenat med behovet att tillgodose friluftsliv inom det planerade naturreservatet bör utgå ur reservatsföreskrifterna. I annat fall kommer Försvarsmakten att motsätta sig bildandet av naturreservatet i sin helhet. Den verksamhet som konstituerar riksintresset innebär påverkan på omgivningen genom skottbullen som kan uppfattas som störande. Framför att friluftsområden omfattas av den områdestyp vilken kan påverkas av buller från skjutverksamhet och där låg bullernivå utgör en särskild kvalitet enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller och skjutbanor och menar att området kommer att utsättas för buller som överskrider gällande riktlinjer. En ökad tillkomst av sådana områden kan på sikt medföra inskränkningar av verksamhet på Ravlunda skjutfält och därigenom medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvaret.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen ändrar i syftet och tar bort skrivningen om "att under enklare former tillgodose behovet av områden för friluftslivet och upplevelser av områdets naturmiljöer och kulturlämningar". Tanken har inte varit att området ska vara ett välutvecklat frilufts- och rekreationsområde vilket skrivningen "under enklare former" avser. Det kommer att finnas en parkering, övergångar/grindar in till betesmarker och informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet och gällande föreskrifter så som det föreslagits i skötselplanen, vilket Länsstyrelsen anser är en rimligt nivå även om det i syftet inte finns med någon skrivning om friluftslivet. I övrigt kommer inga anläggningar såsom vindsydd eller grillplats att anläggas.

Skogsstyrelsen: De ser positivt på att naturreservatet bildas och framhåller att det i området finns en alsumpskog med höga naturvärden.

Lunds botaniska förening: De tycker att förslaget är väl genomtänkt men har några mindre frågor vad gäller skötseln såsom förekomsten av ris på marken efter avverkningen av tallskogen, förekomsten av björksly i ledningsgatan och om det ska tillåtas att ekplantor får växa upp på hygget. Framför även synpunkter på att det ev. kan komma att bli blötare i området i samband med att biotoper återskapas. Enligt uppgifter från närboende har det varit blötare i området förr. Föreslår även att ett "bihotell" kan vara ett diversitetsgenererande tillskott i början av naturvårdsområdets tid och att när man ger boskapen vatten kan man göra det på ett sätt som skapar lämpliga sandblottor.

***Länsstyrelsens bemötande:** I samband med att stubbarna ska dras upp kommer även grövre grenar att tas om hand men det kommer inte att vara möjligt att ta bort allt ris från marken. På andra ställen där liknande restaureringar har utförts har det inte blivit någon större skillnad om man för hand samlat ihop finare material eller inte. Det är dessutom mycket arbets- och kostnadskrävande. Björksly och annat sly ska hållas undan i hela området och inte bara i ledningsgatan. Vad gäller förekomst av ek på hygget så kan ev. enstaka träd tillåtas att växa upp. Vad gäller förslag om bihotell så kommer det inte att sättas upp några sådana. Syftet med skötseln och restaureringen är framförallt att gynna de grävande arterna snarare än de som bor i gångar i ved. Att skapa sandblottor genom att styra djuren till lämpliga platser med hjälp av dricksvatten kan vara ett problem då det kan bli alltför upptrampat vid sådana områden. Placeringen av vattnet får i första hand ske utifrån var det är mest praktiskt för djurhållaren att komma till och var det gör minst skada på marken, dvs inte i fuktigare miljöer eller på de finaste befintliga sandblottorna. Att vissa områden blir fuktigare framöver kan snarare vara en fördel. En del av skogen i området är redan fuktig och skulle bli bättre ur naturvårdssynpunkt om det blev ännu fuktigare.*

Puggehatten: De ser mycket positivt på och tillstyrker förslaget att bilda naturreservatet. De har inte någon kännedom om de mykologiska värdena i området men menar att beskrivningen av området tyder på att det finns en viss potential för rödlistade svampar. Anser att de föreslagna målen för markanvändningen och skötselförslag i huvudsak även är positiva för områdets funga men att med tanke på omgivande reservats funga vore det önskvärt att även svamparna uppmärksammas i samband med restaureringar och ändrad hävd.

***Länsstyrelsens bemötande:** Länsstyrelsen kompletterar skötselplanen med uppgifter om svampförekomster i närliggande naturreservat.*

Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla: De tillstyrker varmt att området blir naturreservat och anser att det upprättade förslaget tillgodoser behovet av att bevara och utveckla områdets naturvärden. Påtalar att det nu

avgränsade området endast är en del av ett mosaiklandskap med stor variation i biotoper och hoppas på att naturreservatet framdeles får en större areell utbredning.

Länsstyrelsens bemötande: *Det pågår sedan flera år tillbaka en diskussion med berörda markägare på angränsande marker söderut om att bilda reservat, men har av olika anledningar fått nedprioritera, men vår förhoppning är att kunna utvidga reservatet framöver.*

Henrik Åkesson: Erinrar om att det finns ett gällande nyttjanderättsavtal på ett område i direkt anslutning till hans fastighet på ca 50 x 50 meter som gäller till och med 2060-12-31

Länsstyrelsens bemötande: *Syftet med avtalet var att området skulle hållas öppet. Med de nu föreslagna åtgärderna i skötselplanen kommer detta att uppfyllas och det finns därmed inga intressekonflikter.*

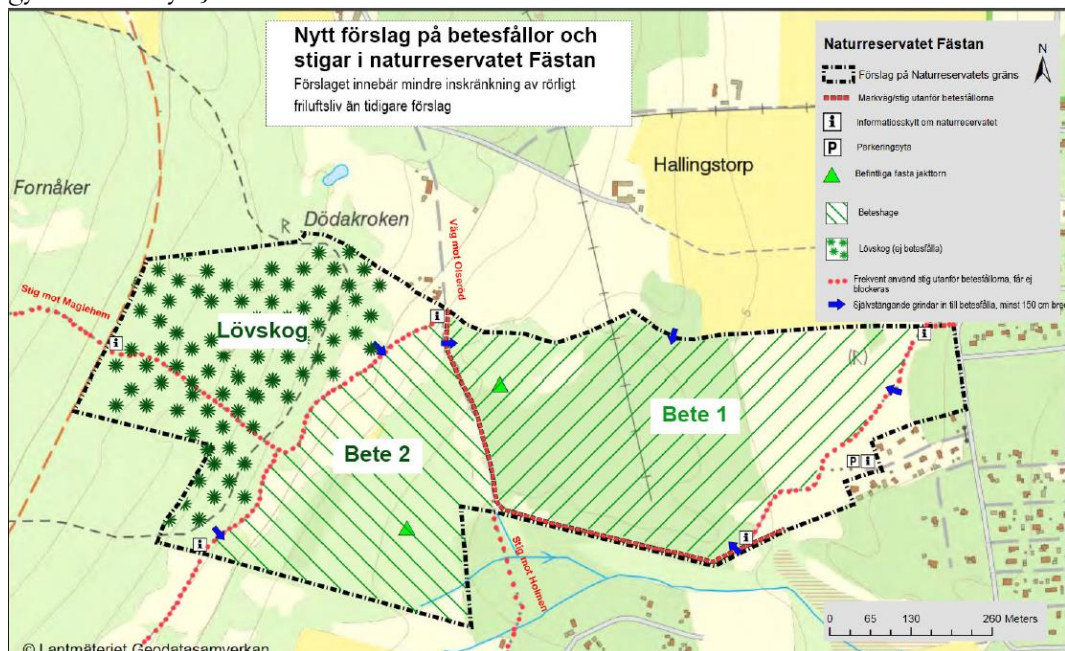
Gemensamhetsanläggning GA 8 (Manfred Ols väg): Ser positivt på att naturreservatet bildas men har invändningar mot att det föreslås en parkeringsplats på vändplatsen till Manfred Ols väg. Vägen är privat och enskild och de har inte något stöd för skötsel eller underhåll av vägen och vill inte ha någon utökad trafikmängd. De har för avsikt att sätta upp en vägskytt som innebär ett förbud mot obehörig motortrafik, i likhet med flera andra vägar i området. Påtalar att det självklart även fortsättningsvis är tillåtet att gå och cykla på vägen men att de inte ser det som önskvärt att få någon utökad motortrafik. Påtalar även att det på kartbilaga 2 (Karta med hänvisning till föreskrifter) vad gäller parkering och informationsskytt finns en hänvisning till föreskrift C8 men att detta inte redovisas i handlingarna.

Länsstyrelsens bemötande: *Länsstyrelsen tillmötesgår era synpunkter och kommer att lägga parkeringen på annan plats som inte kommer att beröra vägen. Däremot önskar Länsstyrelsen att det finns möjlighet att använda sig av vägen i samband med skötseln av naturreservatet. Länsstyrelsen vill dock påminna om att vändplatsen, där den planerade parkeringen var tänkt att ligga på, ligger inom naturreservatet vilket innebär att de föreskrifter som kommer att gälla för området även gäller för detta område.*

Fritidsryttare (Maggan och Rolf Löwing, Lena Sundgren-Brorsson, Michael Sandström, Anna, Marcus och Klara Callenbring, Michael Sandström och Karolina Olowdotter): Framför att området används av många, särskilt vår, sommar och höst och att ridning är en liten del jämfört med fritidshusägarnas nyttjande. Informerar om att det i angränsande område vid Juleboda snitslades en ridstig i våras av Stiftelsen Skånska Landskap men att de "glömde" att ha ett samråd med berörda fritidshusägare om detta vilket resulterade i en total krasch. Mot bakgrund av detta anser de att det är viktigt att Länsstyrelsen överväger möjlighet till samråd innan stängsling sker. De har noggrant studerat området och ridit på de befintliga stigarna

och har därefter gjort ett förslag som är inritat på en bifogad karta och menar att det gynnar alla nyttjare.

Vidare framför de följande synpunkter:

- Området är byggt för fritidsliv, instängsling minskar rörligt friluftsliv.
- Om det blir för lite ostängslade stigar ökar belastningen på de befintliga.
- Anser att deras förslag på stängsling ökar säkerheten för dem som vistas i området.
- Anser att området bör stängslas i block och att det inte behöver vara samma arrendator till alla blocken.
- De har kommit fram till att något annat än stängsling av block är uteslutet, t ex grindar som inte stängs, barnvagnar som ska lyftas in i hagarna och hundägare som inte vill möta en djurflock.
- Det finns djurföretagare som behöver komma igen området för att sköta sina djur (Juleboda gård).

Länsstyrelsen bemötande: Förslag till beslut och skötselplan har skickats på remiss till ägare och innehavare av särskild rätt till marken (sakägare) om att yttra sig över förslaget i enlighet med miljöbalken, förordningen 1998:1252 om områdesskydd. Samtidigt skickades förslaget för synpunkter till kringboende som kunde tänkas beröras av förslaget vilket är att betrakta som ett samråd. Beträffande era synpunkter om friluftslivet och möjligheten att utnyttja området har Länsstyrelsen beaktat era synpunkter i stora drag vilket innebär att man kan ta sig igenom området på flera ställen utan att behöva passera betesmarker. Hur detta kommer att genomföras genom indelning i olika fällor m.m. får lösas rent praktiskt i samband med att man sätter upp stängsel så att det blir så bra som möjligt ur både besöks- och naturvårdssynpunkt. Förslaget om att kunna ta sig igenom området på den till stor del igenväxta stigen som går från den sydvästra delen av området och ut till grinden vid

Hallavägen går dock inte att tillmötesgå eftersom detta skulle innebära att alltför stor areal mark med höga naturvärden i så fall inte kommer att kunna betas. Med tanke på områdets höga naturvärden är det viktigt att området restaureras, dvs röjs på igenväxningsvegetation och att beteshävderna återinförs på så stora delar som möjligt på de marker som tidigare har betats fram till mitten av 1980-talet. Länsstyrelsen vill även framhålla att det enligt reservatsföreskrifterna inte är förbjudet att rida eller cykla i området och att det finns många naturreservat med stort besöksstryck som har stigar genom betesfällor, t ex Kullaberg, Dalby hage och Brösarps backar, där det fungerar bra så länge besökare visar hänsyn till betesdjuren. Vad gäller synpunkten om att det kan vara flera arrendatorer på marken är detta i första hand en fråga för markägare och inte Länsstyrelsen. Vad gäller möjligheten att som djurföretagare komma igenom området för att sköta sina djur finns det inga föreskrifter som förbjuder någon att ta sig igenom området men om det handlar om att valla sina djur har man ingen automatisk rätt att göra detta på annans mark utan det bör i så fall ske i överenskommelse med markägaren (se även nedan).

Marcus Callenbring: Påtalar att det för hans lantbruksföretag är väldigt avgörande att de kan fortsätta att flytta betesdjur på vägar genom det planerade naturreservatet med hjälp av vallhund och hästar för att kunna komma till betesmarkerna som han har i Hallaängen och Hassla. Framför att Stora Juleboda gård sedan 1700-talet haft underskott på bete och alltid behövt flytta djur på detta vis. Vill undvika att använda lastbilar för att flytta djuren eftersom det är negativt för miljön och företagets ekonomi. I en bifogad karta framgår nytt förslag på betesfällor för att underlätta för detta (samma förslag som ovan).

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen har tillmötesgått synpunkterna om att besökare ska kunna ta sig fram i området utan att gå in bland betesdjur, se ovan. Rent generellt kan sägas att för att få använda sig av annans mark i sin näringsverksamhet krävs tillstånd av markägaren. Det går inte att åberopa någon hävdvunnen rätt så som det var under det gamla bondelandskapets tid innan skiftesreformerna på 1800-talet. I detta fall ägs marken av en privatperson.

Cathrine Möller: Framför att nya hagar bör placeras utanför de stigar som idag används frekvent av vandrare och ryttare samt familjer med barnvagnar och bifogar ett förslag till fällindelning som tagits fram i samråd med boende i området (samma som ovan).

Länsstyrelsens bemötande: Se ovanstående bemötande till Fritidsryttare.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till Regeringen, Miljö och energidepartementet. **Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning, så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande senast den **17 november 2017**, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mera om hur Ni skall överklaga kan Ni kontakta Länsstyrelsen tel. 010-224 10 00 (växeln).